

Mostra Internacional de Films de Dones Més combati

Com cada mes de juny des de fa 17 anys, arrenca la Mostra Internacional de Films de Dones de Barcelona. En aquesta edició, del dia 11 al 21, diversos espais de la ciutat acullen més de 50 films i una desena de títols de presentació exclusiva. Debats, conferències i lliçons de cine acompanyen les projeccions de les seccions habituals

GEMMA LLEIXÀ gemma.llejornet@canvi16.info

Els films de denúncia ocupen una part destacada de la 17a Mostra Internacional de Films de Dones de Barcelona, aquest any de la crisi. Ho constaten, d'entrada, les dues pel·lícules escollides per a la inauguració i la cloenda del festival. El tret de

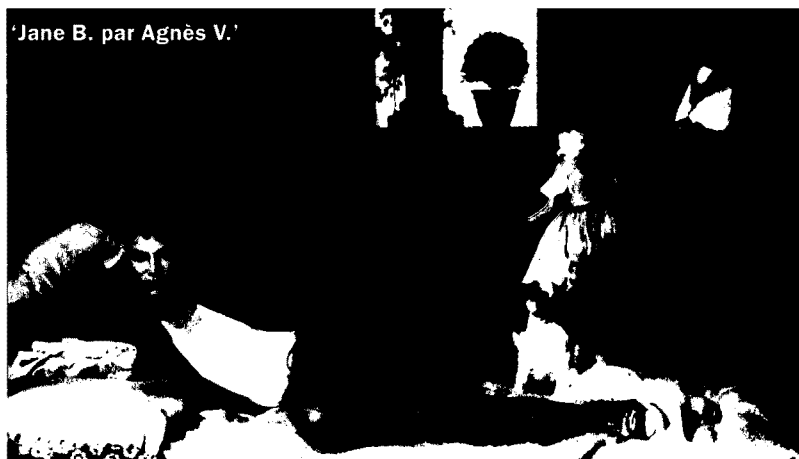
el film homenatge de Martina Kudláček es projecta a la Fílmoteca el 16 de juny. Figures mítiques del cinema experimental novaiorquès hi reivindiquen l'obra d'aquesta artista.

ones VES

sortida, el dijous 11 de juny a la Plaça de la Virreina, va anar a càrrec de *La caja de pandora*, de la realitzadora turca Yesim Ustaoglu, guanyadora de la Concha d'Or a la millor pel·lícula i la millor actriu en el darrer Festival de Sant Sebastià. La cloenda serà al pati de l'Espai Bonnemaison amb *Made in L.A.* d'Almudena Carracedo, un documental sobre tres immigrants llatines als EUA que denuncien l'explotació als tallers tèxtils de Los Angeles.

Altres films combatius del festival amb realitzadores presents a la mostra són el documental de Gabriela Gutiérrez, *Tapólogo*, sobre dones sud-africanes amb VIH, i el film de l'iraniana Firouzeh Khosrovani *Rough Cut*, sobre la situació de les dones a l'Iran. També hi assistiran Carla Subirana, Diana Cardozo i María Ruído, que mostraran la varietat de perspectives, temàtiques i estètiques que ofereix l'imaginari audiovisual femení.

La Secció Clàssiques, com cada any, presenta les últimes estrenes de cineastes imprescindibles per la seva trajectòria i qualitat. Enguany projecta en exclusiva l'últim film de la directora Agnès Varda, *Les plages d'Agnès*, en què construeix un autoretrat on es barregen, amb emoció i humor, fragments de la seva vida i obra. I com a homenatge, el festival projectarà diversos films clau de la seva carrera: el clàssic *La Pointe Courte* (1954), el documental sobre la ciutat de Los Angeles dels 80 a través

de l'art urbà *Mur Murs*, i *Jane B. par Agnès V.* (imatge, a dalt), que es projectarà el 19 de juny a la Filmoteca de Catalunya.

Un dels objectius del festival és difondre l'obra de cineastes poc reivindicades. És el cas de Marie Menken (a la imatge, a l'esquerra) figura indispensable del cinema experimental i d'avantguarda de Nova York entre els anys 50 i 70. Nicole Brenez, responsable dels programes sobre les avantguardes de la Cinémathèque francesa, farà la presentació del monogràfic que

la mostra li dedicarà. A banda d'una selecció dels seus curts, es projectarà el documental sobre la seva vida, *Notes on Marie Menken*, de l'austriaca Martina Kudláček. Els films de Menken són poemes visuals, veloços i sovint irreverents, concebuts des d'una visió panteista de la bellesa. El lirisme, el conceptualisme i el pop són al darrere de les seves imatges cinematogràfiques, que van inspirar estèticament molts cineastes experimentals.

Pel que fa a realitzadores joves, Mercè Coll, codirectora del

A banda d'un homenatge a la directora Agnès Varda, la Mostra també dedica un monogràfic a Marie Menken, una figura indispensable del cinema experimental

'La Caja de Pandora', de Yesim Ustaoglu, és la preestrena que inaugura la Mostra.

Home, d'Ursula Meier, és una poètica de la quotidianitat i un retrat sarcàstic i crític de la societat del benestar. Filmoteca, 20 de juny.

festival, remarca Carolina Astudillo, per *De Monstruos y faldas*, i les quatre autores d'*Arròs amb llet*: "Són les primeres produccions provinents de tallers i màsters de documental que projectem". I per completar els espais de nova creació hi ha les seccions habituals Curts en femení i Video del minut. En aquesta última es conviden totes les dones, professionals o no, a usar la càmera com una eina de coneixement, descripció i expressió a partir d'un tema proposat. Després es munten i es projectem a la Filmoteca com una obra completa. Segons Coll, aquestes filmacions curtes són "una radiografia de cada mostra i de l'estar de la gent. Instaurat per Marta Selva i Anna Solà, fundadores de la mostra, és dels espais més innovadors".

Canviant de secció, un film molt original de Panorama ficcions és *Home* (imatge, a dalt) el primer llarg de la realitzadora franco-suïssa Ursula Meier, protagonitzat per Isabelle Huppert, sobre

una família que viu en una casa enmig d'una esplanada partida per una autopista inactiva durant anys.

Enguany, la secció El sexe dels àngels —que agrupa obres que reflexionen sense prejudicis sobre les sexualitats— inclou des de les dones venjadores de *The Angelmakers* als radicals manifestos pansexuals de la producció alemanya *Working On It*. La primera, d'As-

d'Agnès Bert, s'inscriu en l'actual debat postidentitari que defineix les identitats sexuals.

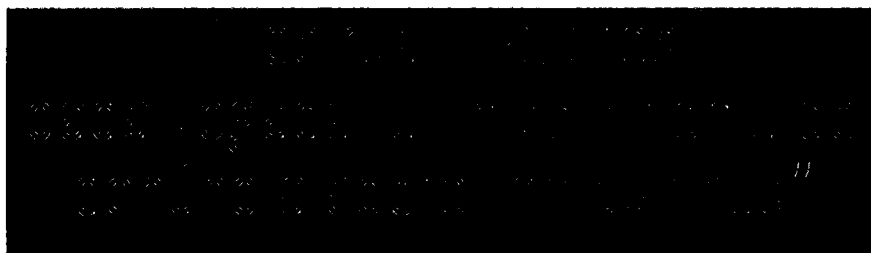
trid Bussink narra la història de les dones de Nagyrev (Hongria) que després d'alliberar-se de l'autoritat patriarcal durant la I Guerra Mundial, no podien conviure amb els seus homes quan van tornar del front. El divorci era il·legal i van optar per emmetzinar-los amb arsènic. Resultat: 140 homes morts, desenes de dones que es van suïcidar i més de 50 detingudes. El documental ho exposa des de la memòria poètica dels descendents.

També en aquesta secció i el mateix dia, 19 de juny, es projectarà *Tu seras un homme, ma fille* (a la imatge, a sota), un documental sobre les vides de Haki, Sokol, Shkurtan i Samie, a Albània. Tot i néixer dones, fan una vida lligada al treball de la terra i segueixen l'estereotip masculí d'autoritat i poder. Segons una antiga llei del país, van assumir el paper de cap de família en morir els seus pares o germans. Ho viuen com un privilegi i un alliberament del model de subordinació assignat a les dones en una societat tan patriarcal. A canvi, i per mantenir la norma heterosexual, se'ls obliga a prometre virginitat. La relectura de l'obra s'inscriu en l'actual debat que defineix les identitats sexuals i de gènere com a productes històrics i socials.

El festival també comptarà amb la col·laboració de Virginia Vilaplana i Montse Romaní a cura de la secció Subtrames. Pedagogies radicals, polítiques i narratives de gènere, en què es reflexionarà sobre la creació de les imatges com a eines polítiques en l'educació.

La Mostra, organitzada per Drac Màgic (Cooperativa Promotora de Mitjans Audiovisuals), és un esdeveniment no competitiu però disposa de la menció de l'audiència al Millor Llargmetrage, el Millor Documental i el Millor Curt. Tret de les de la Filmoteca, totes les projeccions i activitats són gratuïtes. Més informació a: <http://mostra.dracmagic.cat>. ■

Mercè Coll, codirectora de la Mostra i professora de Cinema Italià de la UB

Enguany sembla que el festival és més combatiu que mai. Com heu fet la selecció dels films?

Els mecanismes no han variat respecte les altres edicions: veure què s'ha estrenat en diversos festivals, seguir determinades autores... Penseu que el que passa és que les realitzadores cada vegada fan més el que en termes clàssics s'anomena cinema de denúncia. I no de les qüestions de sempre sinó d'aspectes nous que tradicionalment no s'han considerat dintre la política. És veritat que des de fa uns tres anys hi ha una forta tendència a tractar temes de crítica i de denúncia, de lluita, gairebé.

A Clàssiques feu un homenatge a l'Agnès Varda. Ens pots fer cinc cèntims de la seva trajectòria?

Està considerada una figura destacada de la *nouvelle vague*, del cinema de la modernitat, sobretot amb la primera pel·lícula, *La Pointe Courte*. I més endavant entra en la línia d'indagació i exposició crítica de molts cineastes que barregen categories com el documental i la ficció. Són pel·lícules que ara es denominen d'assaig, que posen a prova l'espectador no només per la temàtica sinó pel propi mitjà. Ara, en l'últim film, *Les plages d'Agnès*, fa balanç de la seva carrera. Fa recreacions dels seus records amb subtilitat i clarividència, ja que evidentment no pretén fer un retrat de la seva vida, sinó que crea fent servir la pròpia vida i memòria.

De les activitats paral·leles, l'estrella serà enguany la lliçó de cinema d'Angela Lucchi i Yervant Gianikian.

Sí, faran una classe magistral sobre la no existència de la nostàlgia sinó del present. I és que la base material del seu treball són les imatges d'arxiu, que sempre s'han conservat com a documents històrics i que poden ser de tot tipus i procedències. Les que projectarem són dels anys 20 i 30, en ple feixisme italià. A partir d'aquí el que fan és crear un nou discurs a partir d'una mirada diferent que eixampla el passat. Amb la seva feina han canviat la noció de la imatge com a dipositària i, sobretot, constructora de la memòria. Enguany també segueixen aquesta línia la realitzadora María Ruido o Carla Subirana, amb produccions que reflexionen sobre la memòria. Ruido parla de les imatges que s'han fet i construït de la transició, del seu significat, i fa una deconstrucció de la memòria del passat i planteja altres memòries que han quedat silenciades o ocultes. Tot lliga amb el que et deia de Varda, que parla de la modernitat i reflexiona sobre el propi instrument o mitjà. Aquesta és la constant de moltes de les produccions que presentem en aquesta mostra.

La secció El sexe dels àngels té pel·lícules força sorprenents...

Sí, hem agrupat amb aquest títol totes les pel·lícules que qüestionen les identitats sexuals, qualsevol tret identitari definit categòricament i abso-

lutament. Penseu que és el que més aporta al feminisme. És qüestionar no tant la identitat entre què és ser home o què és ser dona sinó que són films que plantegen com construïm de manera identitària la sexualitat, els rols sexuals i tot el que se'n pugui derivar.

Han passat 17 anys des que es va fundar la mostra. Com els valoreu?

Quant a assistència i participació han anat augmentant. Evidentment no és Sitges, però hi ha hagut un augment i diversificació del públic. Pels recursos que tenim no pot ser un festival que creixi molt però estem satisfets per l'ampliació del tipus de públic, de gent jove i molt diversa. Fa quinze anys el públic era més concretament de les xarxes i nuclis feministes i ara hi ha tot tipus de persones.

Així no preveieu augmentar els dies o els espais de la Mostra amb vista als propers anys?

D'idees, tantes com vulguis. El problema és finançar-les. Enguany ja ens hem quedat sense poder programar algunes pel·lícules i documentals realment importants. La falta d'espais, que és la falta de possibilitats de projectar en diferents llocs pel cost que representa, és, com en tots els projectes culturals, per un problema econòmic. ■